

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

.Samhällsbyggnadsenheten
Per Carlberg
010-22 44796

GRANSKNINGSYTTRANDE Diarienummer
2014-06-18 401-14459-2014

Sida
1(11)

Munkedals kommun
Kommunstyrelsen

Framtidsplan Översiktsplan 2014 för Munkedals kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade i april 2014

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Kommunen har i viss mån beaktat de synpunkter Länsstyrelsen lämnade i samrådsyttrandet, daterat 2014-02-17. I detta yttrande ligger tyngdpunkten på att lyfta fram de kvarstående synpunkter som enligt 3 kap 16 § plan- och bygglagen ska ingå i ett granskningsyttrande.

Länsstyrelsen vill framhålla att framtidsplan 2014 ger en bra bild av kommunen och de planeringsförutsättningar som finns. Den redovisar, utifrån en önskan att värna och ta tillvara natur- och kulturmiljöer, kommunens visioner och strategier i en rad frågor. Kommunen beskriver framtidsplan 2014 som en möjligheternas spelplan och detta märks genom att stora markanspråk för verksamheter och bostäder redovisas. Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att prioritera bland de föreslagna områdena så att de mest lämpliga tas i anspråk i första hand. Länsstyrelsens bedömning är att ett antal utbyggnadsområden kan hänföras till långsiktigt strategiska områden, som inte bör tas i anspråk inom den planeringshorisont som gäller för denna plan. Planen behöver därför redovisa tydliga rekommendationer för bebyggelseutveckling i dessa områden.

En eventuell översyn av gränserna för riksintresseområdena för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken beslutas av Naturvårdsverket. Länsstyrelsen konstaterar att en sådan översyn inte kommer att ske i samband med det pågående planarbetet då översynsarbetet är alltför resurskrävande.

Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning att om kommunens utpekade områden för verksamheter och bostäder längs E6 genomförs utan att omfattande utbyggnader görs av transportinfrastrukturen riskerar riksintresset E6 att hotas med avseende på framkomlighet och tillgänglighet.

Med nuvarande utformning anser Länsstyrelsen att det tematiska tillägget till översiktsplanen inte utgör ett erforderligt planeringsunderlag för att kunna besluta om vilka områden som ska utgöra LIS-områden. Kommunen bör fördjupa redovisningen, motivera sina ställningstaganden och ställa ut tillägget för granskning i ett mer lättbedömt skick där även tydliga geografiska avgränsningar för LIS-områdena bör ingå.

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Länsstyrelsen anser att vid planering av nya områden är det viktigt att bullerutredningar utförs och gällande riktlinjer för buller klaras. Det är också viktigt att när utbyggnad planeras av områden där människor ska bo, arbeta och gå till skola är det viktigt att se till att den lokala infrastrukturen finns, i form av gång- och cykelvägar och utbyggd kollektivtrafik.

Länsstyrelsens bedömning gällande olämpligheten av verksamhetsområde vid Gläborg kvarstår.

Med avseende på jordbruksmark, anser Länsstyrelsen att översiktsplanen bör formulera vad som är väsentliga samhällsintressen och sedan väga dem mot fortsatt jordbruk samt pröva alternativa lokaliseringar av bostadsområden och verksamheter.

Länsstyrelsen anser att bland annat den nya hästarenan i Dingle riskerar att påtagligt skada kulturvärden. Det är viktigt att den rika kulturmiljön i området får tillräckligt genomslag i kommande planering. Ställningstagande till påverkan på enskilda fornlämningar och fornlämningsmiljöer kan inte göras i översiktlig planering. Kommunen bör därför beakta att man i framtida planering kan behöva anpassa planeringen efter detta, och kan komma att behöva minska ner eller revidera sin planering utifrån dessa förutsättningar.

Länsstyrelsens tidigare synpunkter

Kommunen har i viss mån beaktat de synpunkter Länsstyrelsen lämnade i samrådsyttrandet, daterat 2014-02-17. I detta yttrande kommer inte allt det som inte tillgodosetts att upprepas. Fokus ligger på de frågor som enligt 3 kap 16 § plan- och bygglagen ska ingå i ett granskningsyttrande:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till män-

niskors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Under rubriken Allmänt framförs ytterligare synpunkter och en del faktaupplysningar.

Framtidsplanen som underlag för framtida planering

Länsstyrelsen vill framhålla att framtidsplan 2014 ger en bra bild av kommunen och de planeringsförutsättningar som finns. Den redovisar, utifrån en önskan att värna och ta tillvara natur- och kulturmiljöer, kommunens visioner och strategier i en rad frågor. Kommunen beskriver framtidsplan 2014 som en möjligheternas spelplan och detta märks genom att stora markanspråk för verksamheter och bostäder redovisas. Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att prioritera bland de föreslagna områdena så att de mest lämpliga tas i anspråk i första hand. De många områdena ger kommunen stor handlingsfrihet, men samtidigt begränsar detta kommunens möjlighet att styra sin egen utveckling. Det finns en risk för fragmentisering av landskapet och utglesning av bebyggelse och verksamhetsområden, vilket är dålig hushållning. Länsstyrelsens bedömning är att ett antal utbyggnadsområden kan hänföras till långsiktigt strategiska områden, som inte bör tas i anspråk inom den planeringshorisont som gäller för denna plan. Planen behöver därför redovisa tydliga rekommendationer för bebyggelseutveckling i dessa områden.

Riksintressen

Kompletteringsbebyggelse

Framtidsplanen innehåller kompletteringar och förtätningar av bebyggelse som kan komma att påverka berörda riksintressen.

Den nya och kompletterande bebyggelse som föreslås på Tungenäset, vid Munkedals hamn och Saltkällan ingår i zon för särskilda hushållningsbestämmelser till förmån för natur- och kulturmiljövården av riksintresse. Genom närheten till Gullmarsfjorden ligger områdena i närheten av riksintresseområde för naturvården och för fritidslivet samt naturreservat och strandskydd. Områdena tangerar även Natura 2000-området Gullmarn.

Utpekandet av områden där bebyggelsekomplettering ska kunna medges innebär enligt kommunen främst ett ställningstagande till att de ej utpekade områdena ska fredas från bebyggelse. Enligt kommunen kommer kompletteringarna med största sannolikhet att ske i sådan takt att de sträcker sig långt fram i tiden. Kommunen understryker att föreslagen övrig bebyggelseutveckling på Tungenäset innebär förbättrade förutsättningar för värnande av närbelägna vattenområden då exploatering/detaljplaneläggning förutsätter utbyggnad av det kommunala va-nätet.

Kommunen skriver vidare i ÖP 2014 att lokalisering av tillkommande bebyggelse ska ske med utgångspunkt i natur- och kulturvården i den byggda

miljön, i landskapet, och på ett sätt som inte påtagligt kan skada områdets nationella natur-, kultur- och friluftslivsintressen.

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambition att bygga ut kommunalt VA och delar kommunens syn på lokaliseringsprinciper vid tillkommande bebyggelse. Mot bakgrund av detta är Länsstyrelsens uppfattning dock att den sammanlagda exploatering som föreslås är alltför omfattande och innebär risk för påtaglig skada på de samlade natur- och kulturvärdena inom området med särskilda hushållningsbestämmelser. Länsstyrelsen anser att kommunen bör prioritera bland de föreslagna områdena så att de mest lämpliga tas i anspråk i första hand. Det kan innebära en nödvändig begränsning av omfattningen av föreslagna utbyggnadsområden. Av de nu föreslagna nya bebyggelseområdena är Länsstyrelsens bedömning, med nu tillgängligt planeringsunderlag, att följande områden inte är lämpliga att bebygga, då de skadar de samlade natur- och kulturvärdena påtagligt:

- Den större, nordliga delen av det nordligast området i Sjöris.
- De fem sydligaste områdena i Röd, där en mindre del av det nordostliga området i direkt anslutning till befintlig bebyggelse troligen kan bebyggas.
- De två västligaste områdena i Gårvik
- Saltkällans Säteri. Delar av området kan vara lämpliga att bebygga, men omfattningen måste preciseras utifrån områdets bevarandevärden.

Övriga områden bedömer Länsstyrelsen som möjliga, men den slutliga lämplighetsbedömningen får göras vid framtida detaljplanläggning.

Riksintresse naturvård

I ÖP 2014 föreslås att områden med befintlig samlad bebyggelse samt planlagd mark undantas från riksintresset för naturvård.

En eventuell översyn av gränserna för riksintresseområdena för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken beslutas av Naturvårdsverket. Länsstyrelsen konstaterar att en sådan översyn inte kommer att ske i samband med det pågående planarbetet då översynsarbetet är alltför resurskrävande.

Riksintresset E6

Trafikverket har lämnat ett yttrande över ÖP 2014, daterat 2014-06-16 där Trafikverket tycker det är bra att de riksintressen (Bohusbanan, Lysekilsbanan, väg E6 och väg 162) som bevakas av Trafikverket redovisas i översiktsplanen. Kommunen anger också att riksintressena ska värnas. Det är dock oklart *hur* kommunen ska värna till exempel riksintresset E6 vid framtida verksamhetsutveckling.

Trafikverket är i sitt yttrande också kritiska till de områden som kommunen pekar ut som lämpliga verksamhetsområden längs E6 eftersom de främst kommer att belasta trafikplatserna Gläborg och Håby. Dessa trafikplatser har, enligt Trafikverkets uppfattning, nått sina kapacitetstak dels genom redan planlagda verksamhetsområden, dels genom den normala trafikökning (nästan 2 % per år) som sker på E6. Kommunen avser även att leda trafiken från Hedekas, via väg 928 och 926, till Gläborg och Håby trafikplatser, vilket skulle öka belastningen av trafikplatserna ytterligare. Detta betyder att om fler verksamheter ska ske på den utpekade sträckan längs E6 kommer stora utbyggnader i transportinfrastrukturen behöva göras. Dessa infrastrukturensatsningar har inte stöd vare sig i den nationella eller i den regionala transportinfrastrukturplanen. Trafikverket menar att Kommunen måste ha en finansieringsstrategi för dessa utbyggnader och exploitörerna en ekonomisk beredskap för att medverka vid utbyggnader i transportinfrastrukturen som behöver göras längs E6 om kommunens planer ska bli verklighet.

Trafikverket skriver vidare att när det gäller trafikplatsen vid Saltkällan är den inte dimensionerad för varken tillkommande verksamhets- eller bostadsområden, vilket betyder att även här kommer ombyggnader behöva göras för att kunna ta emot tillkommande trafikmängder. Utbyggnader, vilka kommunen bär det ekonomiska ansvaret för. Trafikverket bedömer att om kommunens utpekade områden för verksamheter och bostäder längs E6 genomförs utan att omfattande utbyggnader görs av transportinfrastrukturen riskerar riksintresset E6 att hotas med avseende på framkomlighet och tillgänglighet.

Trafikplatsen Dingle har idag kapacitet att ta emot tillkommande trafik från framtida verksamhetsområden och Trafikverket kan därför dela kommunens uppfattning om att föreslaget område kan vara lämpligt för verksamheter sett ur ett transportinfrastrukturperspektiv och kan därför studeras närmare.

Länsstyrelsen instämmer i Trafikverkets synpunkter.

Yttrandet från Trafikverket bifogas i sin helhet.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen i sig inte behöver medföra att redovisade miljö kvalitetsnormer överträds.

Strandskydd och LIS-områden

Översiktsplanen ska ge vägledning inför beslut om dispens från strandskyddet när det gäller möjligheten att återropa det särskilda skälet landsbygdsutveckling.

Länsstyrelsen anser att tydliga beskrivningar saknas i framtidsplan 2014 av respektive LIS-område där de kommunens överväganden framgår. På områdesnivå finns heller ingen redovisad inriktning (boende, turism o.s.v.) vilket

gör det svårt att bedöma på vilket sätt ett ianspråktagande skulle medverka till att utveckla landsbygden. Planeringsunderlaget saknar också ett resonemang om behovet av bryggor och båtplatser i anslutning till utpekade områden. Det redovisade underlagsmaterialet visar enligt Länsstyrelsen inte att de utpekade LIS-områdena både är lämpliga för utvecklingen av landsbygden och är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Med nuvarande utformning anser Länsstyrelsen att det tematiska tillägget till översiktsplanen inte utgör ett erforderligt planeringsunderlag för att kunna besluta om vilka områden som ska utgöra LIS-områden. Kommunen bör fördjupa redovisningen, motivera sina ställningstaganden och ställa ut tillägget för granskning i ett mer lättbedömt skick där även tydliga geografiska avgränsningar för LIS-områdena bör ingå.

Länsstyrelsen bedömer därför att kommunens framtida beslut om dispenser eller upphävande av strandskydd genom planbestämmelse som sker med stöd av 7 kap. 18 d-e §§ miljöbalken i de utpekade LIS-områdena kommer att behöva prövas i enlighet med 19 kap. 3b § miljöbalken.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Samverkan över kommungräns i olika angelägenheter gynnar som regel en kommuns utveckling. Vissa frågor är också av en sådan regional betydelse att de bättre kan beläggas och övervägas i ett större perspektiv, exempelvis Bohusbanans utveckling. Den av Fyrbodals kommunalförbund framtagna strukturbilden kan tjäna som ett stöd för att planera en hållbar utveckling av kommunikationerna. Länsstyrelsen är positiv till samarbetet med grannkommunerna och den regionala samverkan och föreslår att kommunen fortsätter denna samverkan. Det är bra att samverkan redovisas i planen.

Hälsa och säkerhet

När utbyggnad planeras av områden där människor ska bo, arbeta och gå till skola är det enligt Länsstyrelsen viktigt att se till att den lokala infrastrukturen finns. Gång- och cykelvägar behöver ofta byggas ut för att kunna möjliggöra säkra transporter för barn till och från deras målpunkter och för att uppmuntra till alternativa färdmedel. Det är också viktigt att kollektivtrafik finns utbyggd. Trafikverket skriver i sitt yttrande över översiktsplanen att kommunens utpekade bostadsområden på Tungenäset, vid Saltkällan och vid Torreby golfbana kommer att ställa anspråk på utbyggnad av allmänna vägar samt utbyggnader av GC-vägar. Vagnätet i dessa områden har inte den standard som krävs för att möta tillkommande trafik. Kommunen måste enligt Trafikverket ha en finansieringsstrategi för dessa utbyggnader eftersom finansiering inte kan ske genom den regionala transportinfrastrukturplanen.

I ÖP 2014 anges att buller hanteras enligt Boverkets allmänna råd, buller i planering, där förutsättningar för avsteg från riktlinjer redovisas. Länsstyrelsen anser att grundförutsättningarna för buller i planering är att Naturvårdsverkets riktlinjer ska klaras. Man ska i varje enskilt fall pröva om det finns skäl för avsteg i enlighet med Boverkets allmänna råd. Munkedals kommun bör endast i undantagsfall utnyttja avstegen enligt boverkets allmänna råd.

Allmänt

Verksamhetsområden:

I ÖP 2014 redovisas ett nytt utvecklingsområde för verksamhet och industri vid Gläborg. Länsstyrelsen hänvisar till Länsstyrelsens senaste samrådsyttrande från 4 juli 2013 över förslag till detaljplan för del av Gläborg 4:23, verksamhetsområde i Munkedals kommun, Västra Götalands län. Länsstyrelsens samlade bedömning är att tillsammans med stora markområden utpekade i ÖP för verksamhetsutveckling i planområdets relativa närhet bedömer Länsstyrelsen fortfarande att den föreslagna lokaliseringen är olämplig.

Hushållning med resurser- jordbruksmark:

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Av ÖP 2014 framgår att brukningsvärd jordbruksmark kommer att tas i anspråk för både bostadsområden och verksamheter. Vidare anges att strävan ändå är att först ta i anspråk lägre klassad jordbruksmark.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen borde formulera vad som är väsentliga samhällsintressen och sedan väga dem mot fortsatt jordbruk samt pröva alternativa lokaliseringar av bostadsområden och verksamheter.

Kulturmiljö:

Den nya hästarenan i Dingle som beskrivs i översiktsplanen anser Länsstyrelsen riskerar att påtagligt komma att skada en kulturmiljö med gravar, boplatser och hällristningar. Områdets läge kommer i konflikt med kulturmiljövärden. Det nämns inte heller i texten här att en hel fornlämningsmiljö påverkas (borde framgått under särskilda intressen). Detta gäller generellt för områdesbeskrivningarna- Detta anser Länsstyrelsen bör justeras i den fortsatta hanteringen av ÖP 2014. Dock är det ur Länsstyrelsen synpunkt positivt att all framtida utbyggnad ska hanteras via detaljplan, vilket ger möjlighet att anpassa efter förutsättningarna.

I ÖP 2014 påpekar kommunen att Dingle västra ligger inom en rik kulturmiljö. Länsstyrelsen anser det är viktigt att låta detta få tillräckligt genomslag i kommande planering då områdets omfattning ur Länsstyrelsens mening riskerar vara mer än vad miljön tål utan att riskera att påtagligt skada

kulturvärden. Länsstyrelsen ifrågasätter också om man ska ta god jordbruksmark i anspråk för verksamhetsområden i denna utsträckning.

Slutligen informerar Länsstyrelsen om att i översiktlig planering kan ställningstagande till påverkan på enskilda fornlämningar och fornlämningsmiljöer inte göras. Resultaten av ny antikvarisk bedömning samt av arkeologiska utredningar kan också påverka fornlämningsbilden. Kommunen bör därför beakta att man i framtida planering kan behöva anpassa planeringen efter detta, och kan komma att behöva minska ner eller revidera sin planering utifrån dessa förutsättningar.

Miljökonsekvensbeskrivning

På sidan 33 första stycket i miljökonsekvensbeskrivningen står följande: För närvarande finns miljö kvalitetsnormer för utomhusluft, omgivningsbuller samt fisk- och musselvatten.

Följande korrigeringar bör göras:

För närvarande **finns** miljö kvalitetsnormer för **yt- och grundvatten**, utomhusluft, omgivningsbuller samt fisk- och musselvatten.

Del 2, Sidan 15, "Djurskydd

Valbergs flåg vid Kärn sjön är klassat som fågelskyddsområde med höga ornitologiska värden."

Länsstyrelsen anser det är olyckligt med rubriken Djurskydd eftersom djurskydd är benämning för tillsyn av tamdjur genom djurskyddslagen.

"Fågelskyddsområde" är enligt Länsstyrelsen bättre rubrik.

Andra statliga sektorsmyndigheter har i granskningsskedet av planförslaget beretts tillfälle att lämna synpunkter.

Trafikverket har i sitt yttrande över ÖP 2014, daterat 2014-06-16, som redan hänvisats till ovan, synpunkter på att kommunen redovisar kommunala önskemål och kommunala viljeinriktningar om framtida utveckling avseende logistikcentrum, verksamhetsetableringar längs E6 och upprustning av allmänna väg- och järnvägsnätet i översiktsplanens del II – Planeringsförutsättningar. Dessa önskemål och viljeinriktningar, anser Trafikverket, hör hemma i Översiktsplanens del I – Strategier och förslag och inte under planeringsförutsättningar. Kommunen tar även upp ovan nämnda önskemål och viljeinriktningar i del I. Detta skapar enligt Trafikverket otydlighet mellan vad som är förutsättningar för planering, dvs vad man måste förhålla sig till när man planerar (såsom lag, förordningar, riktlinjer och Nationell och Regional Transportinfrastrukturplan) och vad som är kommunens mål och strategier, dvs åt vilket håll vill man styra utvecklingen och planeringen av kommunen och vilka strategier kommunen ska ha för att uppnå sina samhällsplaneringsmål.

Trafikverket anser att det är en brist att kommunen inte har tagit med den Nationella respektive den Regionala Transportinfrastrukturplanen som en planeringsförutsättning, eftersom många av de mål som kommunen ställer upp också ställer stora anspråk på förändringar av det nationella väg- och järnvägsnätet samt på det regionala vägnätet.

I den Nationella respektive Regionala Transportinfrastrukturplanen framgår vilka åtgärder som ska genomföras inom planperioden (fram till år 2025).

När kommunen har andra anspråk eller önskar sig en utveckling som varken har åtgärdsstöd eller finansieringsstöd i nämnda infrastrukturplaner gäller det för kommunen att hitta andra finansieringsformer. Det kan då enligt Trafikverket vara lämpligt att ha en strategi för det arbetet samt tydliggöra *hur* kommunen kommer att arbeta med att hitta alternativa finansieringsformer. I annat fall finns risk att Översiktsplanen blir en "önskelista" och inte en vägledning för exploitörer och kommunens medborgare.

Trafikverket vill poängtera för kommunen att exploateringar som ställer krav och anspråk på att det allmänna väg- eller järnvägsnätet behöver byggas om eller byggas ut *inte* finansieras genom den nationella eller regionala transportinfrastrukturplanen. Detta är *inte* ett synsätt som Trafikverket har, utan det är en planeringsförutsättning.

Sveriges geologiska undersökning, SGU lämnar i ett yttrande daterat 2014-05-27 synpunkter på översiktsplanen. SGU anser att viktiga grundvattenresurser bör redovisas i översiktsplanen för att hänsyn skall kunna tas till dessa, samt att de grundvattenförekomster som av Vattenmyndigheten utpekats att ingå i vattenförvaltningsarbetet bör redovisas i text och på kartor i översiktsplanen.

På kartan på sidan 27 i del 2 av utställningshandlingarna visas bland annat områden med hög eller eventuellt hög risk för markradon. Eftersom dessa områden är relativt små vill SGU poängtera att radonhalten nästan alltid är så hög att radonhalten inomhus kan överstiga gällande riktvärden om huset är otätt mot marken.

SGU framhåller också att det är viktigt att ta hänsyn till pågående miljöstörande verksamhet så som berg- och grustäkter så att bostäder inte lokaliseras nära dessa.

I del 2 av utställningshandlingarna, sidan 58 i uppräkningsdelen av täkter och berg och naturgrus bör: "Naturgas" ändras till Naturgrus. Dessutom kan det förtydligas att Köpestad 2:1 är en bergtäkt.

På Kartan "Marktäkter-värdefulla ämnen och material" på sidan 59 visas tre lägen visas tre lägen för "Framtida bergtäkt". Det finns dock ingen förklaring till vad dessa punkter representerar. SGU tolkar det som uttag av berg i samband med markberedning för framtida industri- och företagsetableringar. Samtliga punkter ligger i mycket nära anslutning till den högtrafikerade E6. På samma karta tycks bergtäkten som Hedekas Maskinuthyrning AB har ligga någon kilometer för långt österut.

SGU vill också klargöra att den klassning av berggrunden som presenteras på kartan på sidan 59 kommer från Länsstyrelsens rapport "Berggrundens lämplighet för makadamproduktion i Göteborgs och Bohus län" (Samuelsson 1995).

Yttrandet från SGU bifogas i sin helhet.

Försvarmakten lämnar i ett yttrande daterat 2014-06-11 synpunkter på översiktsplanen. Försvarmakten erinrar om att på översiktsplanens markanvändningskarta bör influensområdena för de utpekade riksintressena illustreras så som redovisats av Försvarmakten hösten 2013. Beslut om riksintressena samt dess avgränsningar och influensområden finns att hitta på försvarmaktens hemsida. Försvarmakten påpekar vidare att inom influensområdena för Skredsvik och Sågebacken bör inte utvecklingsområden för bostäder pekas ut, då dessa områden riskerar att utsättas för buller. Försvarmakten anser även att en text om riksintressen för totalförsvarets militära del bör läggas in i översiktsplanen och bifogas i sitt yttrande förslag på en sådan text.

Yttrandet från Försvarmakten bifogas i sin helhet.

Beredning, deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Sveriges geologiska undersökning, Försvarmakten, Sveriges geologiska institut, Svenska kraftnät och Trafikverket.

Detta granskningsyttrande har beslutats av tf länsöverdirektör Lenny Lämber efter föredragning av Per Carlberg. I den slutliga handläggningen har även Ulf Gustavsson, Enheten för skydd och säkerhet, Susanne Axelsson, Kulturmiljöenheten, Annika Lundahl, Miljöskydds-enheten, Ingvar Olofsson, Naturvårds-enheten, Daniel Johansson, Vattenvårds-enheten och Birgitta Guevara, Enheten för social hållbarhet deltagit.

Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. plan- och bygglagen i ett senare planeringsskede.

Lenny Lämber

Lenny Lämber

Per Carlberg
Per Carlberg

Yttranden för kännedom från:

Trafikverket, daterat 2014-06-16

Sveriges geologiska undersökning, SGU daterat 2014-05-27

Försvarmakten, daterat 2014-06-11

Kopia till:

Sveriges geologiska undersökning, SGU	Kommunstyrelsen i:
Sveriges geologiska institut, SGI	Dals-Eds kommun
Svenska Kraftnät	Färgelanda kommun
Trafikverket	Lysekils kommun
Försvarsmakten	Sotenäs kommun
	Tanums kommun
	Uddevalla kommun

Länsstyrelsen/
Enheten för skydd och säkerhet, Ulf Gustavsson
Kulturmiljöenheten, Susanne Axelsson
Miljöskydds-enheten, Annika Lundahl
Naturvårdsenheten, Ingvar Olofsson
Vattenvårdsenheten, Daniel Johansson
Enheten för social hållbarhet, Birgitta Guevara
Samhällsbyggnadsenheten enligt expeditionslista